

СИЛАБУС

Методологія, технологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Вид дисципліни	Обов'язкова
Рік підготовки, семестр	Перший рік, перший-другий семестр
загальна кількість годин/кредитів	3/90
Мова викладання	українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІБ викладачів	Башкір Ольга Іванівна
Кафедра	Освітології та інноваційної педагогіки
Посада	Професор, завідувач кафедри
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	Професор
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	Вул. Чернишевського, 60, к.12А
Контактна інформація викладача:	olga.bashkir@hnpu.edu.ua

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)» і закріплена Програмою навчальної дисципліни.

Кожен викладач висуває здобувачам вищої освіти систему вимог, правил поведінки студентів на заняттях, взаємин із викладачем, іншими студентами. Вона включає такі базові вимоги:

- не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь;
- регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал;
- здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни;
- системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою;
- обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований.

Пререквізити навчальної дисципліни	педагогіка, психологія, соціологія, педагогічна практика в ЗЗСО, навчальні дисципліни «Філософія освіти», «Психологія розвитку особистості», «Продуктивна педагогіка та методика викладання педагогічних дисциплін». «Моделювання науково-педагогічних досліджень»
------------------------------------	--

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення дисципліни	навчальної	полягає в забезпеченні підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних реалізовувати інноваційну та/або дослідницьку діяльність у галузі Освіта/Педагогіка
------------------------	------------	--

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування здатності особи розв'язувати комплексні проблеми з питань методології науково-педагогічних досліджень, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань проведення дослідження та представлення його результатів.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	формування компетентностей, передбачених програмою
4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	
	<p>ІК здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду.</p> <p>Загальні</p> <p>ЗК1 здатність розкривати евристичний потенціал сучасного людинознавства; розуміти ідеї філософії освіти з урахуванням глобалізаційних процесів; узагальнювати досвід теоретичної рефлексії щодо актуальних освітніх проблем і ситуацій;</p> <p>ЗК2 здатність визначати культурні смисли досліджуваного явища на засадах етичних орієнтирів конструювання наукових проєктів; створювати авторські програми досліджень.</p>
	Спеціальні (фахові)
Сформовані компетентності	<p>ФК13 здатність планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного науково-педагогічного дослідження з логічним дотриманням відповідних наукових підходів і принципів академічної доброчесності;</p> <p>ФК14 інтегровані знання з історії педагогіки, порівняльної педагогіки, інноватики в галузі освіти, методології науково-педагогічного дослідження;</p> <p>ФК15 здатність розв'язувати складні комплексні проблеми в дослідницькій, інноваційній видах діяльності на засадах професійної етики; володіти вміннями розробляти наукові, освітні, грантові проєкти;</p> <p>ФК16 здатність організовувати та проводити педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи), здійснювати обробку даних методами математичної статистики з використанням ІКТ, генерувати нові ідеї.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН5 диференціювати різні типи наукових текстів, структурувати їх відповідно до існуючих вимог, прийнятих науково-видавничими спільнотами, коригувати з урахуванням вимог рецензентів;</p> <p>ПРН6 володіти типовими для науково-педагогічної комунікації лексико-синтаксичними моделями української та іноземних мов для вибору оптимальної мовної поведінки викладача ЗВО;</p> <p>ПРН14 здійснювати оригінальне історико-педагогічне/експериментальне/компаративістське дослідження, оперувати різними методами й засобами дослідницької діяльності, прийомами збирання, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів;</p> <p>ПРН15 застосовувати перевірені часом наукові положення представників світової та української педагогічної думки у власних дослідженнях і професійній діяльності, сприяти їх популяризації в суспільстві;</p> <p>ПРН 16 послуговуватись нормативно-правовими й програмно-</p>

методичними документами для якісного виконання авторського дослідження і здійснення висококваліфікованої викладацької діяльності з дотриманням корпоративної культури.

5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК

Освітня сфера (ЗВО, ЗЗСО, заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти)

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні, практичні, пояснювально-ілюстративні, методи інтерактивного навчання (умовне «інтерв'ю» з дослідником/дослідницею ділова, рольова гра), педагогічна фасилітація, метод проєктів, педагогічне спостереження, написання есе, самодіагностика, візуалізація теоретичного матеріалу (інфографіка, інтелект-карти, креолізовані тексти, скрайбінг тощо), кейси, метод рефлексії, мікрвикладання, само- і взаємооцінювання; стендова доповідь; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові методи; наочні методи (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування); методи диференційованого навчання при виконанні самостійної роботи; самостійне виконання завдань відповідно до робочої навчальної програми дисципліни, у т.ч. на освітній платформі Moodle.

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Дизайн науково-педагогічного дослідження				
Тема 1.1. Типи науково-педагогічних досліджень	9	2	2	5
Тема 1.2. Поняття методології в науці. Провідні підходи в науково-педагогічних дослідженнях.	9	2	2	5
Тема 1.3. Система методів науково-педагогічних досліджень.	9		2	7
Модуль 2. Технологія науково-педагогічного дослідження				
Тема 2.1. Поняття технології в педагогічній науці	9	2	2	7
Тема 2.2. Методика педагогічних досліджень	9		2	5
Тема 2.3. Методика педагогічних досліджень	9	2	2	7
Тема 2.3. Інформаційне забезпечення проведення науково-педагогічних досліджень	9		2	7
Модуль 3. Презентація результатів науково-педагогічного дослідження				
Тема 3.1. Презентація та вимоги до складання презентацій	9	2	2	3
Тема 3.2. Апробація та публікація результатів науково-педагогічного дослідження	9		2	7
Тема 3.3. Методичні рекомендації з оформлення результатів дисертаційного дослідження	9		2	7

8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
-------------------	-----------------------------	-----------------

A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

ФОРМА КОНТРОЛЮ

іспит

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій	2	8	16
Підготовка та робота на семінарському занятті	2,5	8	20
Виконання завдань для самостійної роботи	залежить від складності	8	24
Іспит	40	1	40
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

- Башкір О.І. «Методологія науково-педагогічного дослідження та презентація його результатів»: для здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії»: навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. 93с.
- Зацерковний В. І., Тішаєв І.В., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
- Рибалко Л. Майстерка з написання наукових праць : метод. рек. до самост. роботи для здобувачів третього (освіт.-наук.) рівня вищ. освіти у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка / Л. Рибалко, Д. Овсюк, Ісюань Хоу ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. – 61 с.
- Тверезовська Н. Т., Сидоренко В.К. Методологія педагогічного дослідження. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 440 с.
- Фурман А.В. Ідея і зміст професійного методологування: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019.

Допоміжна

- Аносов І.П., Елькін М.В., Головова М.М., Коробченко А.А. Основи науково- педагогічних досліджень: навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2015. 218 с.
<http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/3943/1/посібник.pdf>
- Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.

<https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>

– Методологія наукової діяльності: Навчальний посібник : Вид. 2-ге, допов. / За ред. професора Д.В. Чернілевського. Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.

http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/chernylevskyy_mnd_2010.pdf

– Оліяр М.П., Русин Г.А., Червінська І.Б.. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід): навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 214с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk794104.pdf>

– Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

http://www.immsp.kiev.ua/postgraduate/Biblioteka_trudy/Konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.2010.pdf

– Система сучасних методологій: хрестоматія : [у 4 т.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2015.

– Тушева В. В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків: «Федорко», 2014.

Інформаційні ресурси

– <http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

– <http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

– <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

– http://knmu.kharkov.ua/attachments/3659_8302-2015.PDF – ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». URL:

– <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n88> – НАКАЗ 12.01.2017 № 40 Про затвердження Вимог до оформлення дисертації

10. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/МОДУЛЯ

[https://www.kaf-pedagogy-hnpu.com/%D0%BE%D0%BF%D0%BF-](https://www.kaf-pedagogy-hnpu.com/%D0%BE%D0%BF%D0%BF-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F)

[%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F](https://www.kaf-pedagogy-hnpu.com/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F)